Novobydžovský

ROČNÍK I.
16. 12. 1974



Číslo 4

ZPRAVODAJ

O ZÁVODĚ, KDE VŠICHNI DĚLAJÍ „DOBROTU"

Novobydžovský cukrovar zahájil řepnou kampaň již 1. října. Jeho provoz byl závislý na dostatečné zásobě řepy. Nástup do sklizně bylo nutné s velkým předstihem projednat s dodavateli cukrovky. JZD dala příslib, že již 5. září začnou skládku zaplňovat prvními dodávkami.

V obvodu cukrovaru je několik přijímacích míst, kam se řepa sváží ze vzdálenějších zemědělských podniků. Odtud se postupně dopravuje nákladními auty ČSAD přímo ke zpracování do cukrovaru.

Letošní porosty cukrovky slibovaly velkou úrodu. Škoda, že některé, zejména v těžkých půdách, byly poznamenány nepřízní červencového a říjnového počasí. Celková cukernatost v porovnání s loňským rokem je nižší. Hektarové výnosy se pohybují kolem 380 metráků. V obvodu cukrovaru se počítalo s nákupem 780—800 tisíc q. Veškerou vykoupenou cukrovku hodlal cukrovar zpracovat za 85 dní a skončit kampaň krátce před vánocemi. Za 24 hodin se v cukrovaru zpracuje 10 000 q. V prostorách určených na skládku v bezprostředním okolí cukrovaru je možné uložit kolem 200 000 metráků řepy. Ztráty cukru způsobené sníženou cukernatostí hodlal cukrovar vyrovnat zvýšeným nákupem cukrovky.

V cukrovaru pracuje 70 stálých pracovníků. Během kampaně se tento počet zvyšuje až na 240. Nábor pracovníků se i přes mnohé obtíže podařilo včas splnit. 19% kampaňových pracovníků tvoří důchodci.

Zvýšení hospodárnosti při výrobě je úkol pro všechny zaměstnance závodu. Významné poslání v tomto směru má zejména tzv. racionalizační brigáda. V poslední době navrhla např. úsporné vypouštění odpadních vod. Realizací jejího návrhu se podaří za dobu kampaně uspořit 300 tisíc korun. V praxi se návrh usku tečňuje větší recirkulací vody. Na úseku úspory paliva byla provedena montáž celé redukční stanice páry, která představuje úsporu desítek tun paliva. Ze stálých zaměstnanců závodu byly vytvořeny tři kolektivy brigád socialistické práce. Tyto brigády jsou pro závod přínosem ve větší hospodárnosti a zlepšení práce v údržbě. Svými závazky splnily investice ve vlastní výrobě závodu za 500 000 korun.

Vedení závodu a stranická organizace vycházejí při své práci důsledně z usnesení XIV. sjezdu KSČ. Jeho aplikace na podmínky závodu vytváří reálné předpoklady splnit úkoly 5. pětiletky na 101%.

Zdeněk Pšenička



Ráno u cukrovaru Foto ing. A. Šmíd

BRIGÁDA PŘÁTELSTVÍ V JABLONECKÝCH SKLÁRNÁCH



Pátek 6. září 1974 se stal nezapomenutelným dnem v životě brigády soudružky Jaroslavy Chlíbkové v Jabloneckých sklárnách v Novém Bydžově. Brigádě byl udělen hrdý titul „Brigáda čs.-sovětského přátelství" a právo nosit bronzový odznak.

Desetičlenný kolektiv soudružky Jaroslavy Chlíbkové pracuje na úseku leštění lustrových ověsů. Požádal jsem vedoucí brigády o krátký rozhovor, jehož se zúčastnila i další členka brigády s. Marie Feistauerová.

„Naše brigáda patří k průkopníkům socialistické soutěže," vzpomíná s. Chlíbková. „Podle našeho příkladu se postupně utvářely další kolektivy BSP. Některé titul získaly, jiné se dříve či později rozpadly," doplňuje s. Faistauerová.

Trvalé úspěchy brigády jsou zaznamenány v kronice BSP. Na schůzkách členky brigády pravidelně bilancují socialistickou soutěž a závazkové hnutí na počest slavných výročí.

Ocenění si zaslouží nejen iniciativa přímo na pracovišti, ale i za bránou závodu. Členky brigády se totiž zavázaly, že budou pracovat při úklidu v domě soustředěné pečovatelské služby č. 210. Současně chtějí pomáhat i u přestárlých občanů ve městě ve spolupráci se zdravotní komisí při MěstNV.

Mezi členkami brigády se vytvořily pěkné soudružské vztahy. Pozdravy z dovolené, návštěvy v případě nemoci jsou samozřejmostí, stejně jako milá pozornost členkám k jejich svátku, praktický dárek novomanželům anebo i vkusná soupravička pro novorozeně. Kde na všechno berou peníze? „Naše BSP má vlastní fond. Do něho všechny pravidelně přispíváme. Ovšem tyto peníze by nám nestačily. Proto finanční prostředky získáváme společnými akcemi, „objasňuje vedoucí brigády s. Chlíbková. A pokračuje: „V závodě byl problém s odstraňováním papíru na pracovištích. Naše brigáda přišla s návrhem, aby se papír shromažďoval do připravených pytlů a potom se prodal ve Sběrných surovinách."

Podle dosavadního průběžného hodnocení si členky BSP čs.-sovětského přátelství příkladně vedou při plnění pracovních povinností. Chtějí v praxi naplnit heslo brigád socialistické práce — „Socialisticky pracovat, socialisticky žít".

Na Měsíc čs.-sovět. přátelství se členky BSP pečlivě připravují. Vstoupily do Klubu přátel sovětského filmu. V kronice najdeme zápisy, dojmy a fotografie z návštěvy sovětských vojáků. V příštím roce BSP naváže družbu se sovětskou posádkou.

Na závodě byla průkopnická práce brigády po zásluze oceněna. Potvrdila to i slova s. Josefa Kloíce, předsedy ZV KSČ: „Každou kolektivní práci socialisticky smýšlejících lidí lze jen vítat, vždyť napomáhá přetvářet názory lidí a přináší ovoce i v naplňování historického poslání socialismu a jeho ušlechtilých cílů. Jejich práce a společenská angažovanost došla zaslouženého ocenění."

Text a foto Z. Pšenička

OHŇOVÉ POSELSTVÍ

Ohňové poselství k zahájení prvních akcí v souvislosti se spartakiádou proběhlo na povel stanice Hvězda na šesti místech našeho okresu v sobotu dne 5. října 1974 v 19.04 hod. Jedním z těchto míst byl i Nový Bydžov. Slavnostního zapálení ohně se zúčastnilo asi 450 obyvatel, zejména dětí. Organizací této akce byl pověřen turistický odbor TJ Jiskra.

— Pe —

Plán turistických akcí na rok 1975

Ve spartakiádním roce připravují všechny sportovní a tělovýchovné složky řadu akcí. Novobydžovský turistický odbor připravil pro své členy v roce 1975 tyto turistické trasy:

Sobota 25. ledna: Krkonoše - Pec pod Sněžkou

Sobota 22. února: Orlické hory - Říčky

Sobota 22. března: Zahájení akce 100 jarních kilometrů (místo zatím neurčeno)

Sobota 25. dubna: Drahanskou vrchovinou

Sobota 17. května: Cesta „Peklem", Hanička, Dobrošov, údolím Metuje

Sobota 7. června: Lužické hory

28.—31. srpna: České Švýcarsko

Sobota 20. září: Rýchory

Sobota 18. října: Tajná cesta

Kromě toho se novobydžovští turisté zúčastní spartakiádních dálkových pochodů, srazů atd.

Kdo má rád putování naší krásnou přírodou, může se k novobydžovským turistům přidat.

— Pe —

Knihovna ke Slovenskému národnímu povstání

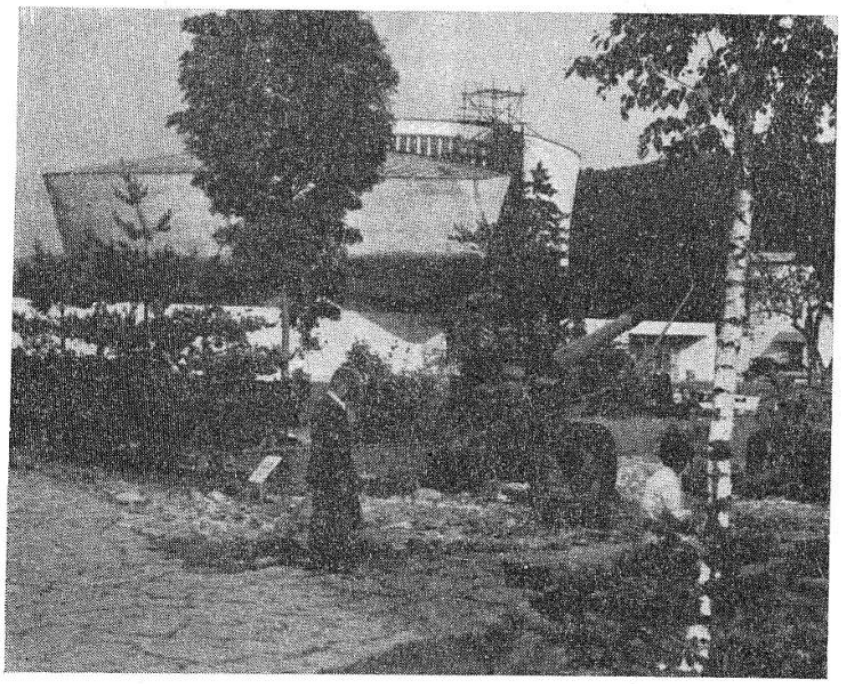
Zalknutým hlasom rozjarené city
halím
a slzou úsmev podmývám,
keď z vybraných slov splietam
vavrín
na slávu vám,
vám, chrabrí hrdinovia,
ktorí ste neváhali nastaviť päsť
korene rodu kynožiacim pandravám,
aby, kým vädly sady, lesy, polia,
nestratil národ aspoň česť —
na slávu vám...

F. Kráľ

Významné výročí události, která patří k nejdůležitějším protifašistickým vystoupením v dějinách evropského odboje, 30. výročí Slovenského národního povstání, oslavovala nejen naše vlast, ale i všechny bratrské země v čele se Sovětským svazem. Právě materiální a politická pomoc SSSR hrdinným bojovníkům byla za SNP neocenitelná. Partyzánští bojovníci a velitelé, kteří se povstání zúčastnili se zbraní v ruce, společně prolitou krví zpečetili na věcné časy československo-sovětské přátelství.

O Slovenském národním povstání vzniklo mnoho literárních děl. Byly to především verše, kterými řada básníků oslavila tyto nezapomenutelné události. Ze slovenských autorů věnovali Povstání působivé básně např. Vojtěch Mihálik, Fraňo Kráľ, Milan Lajčiak, z českých Jarmila Urbánková, František Halas a mnoho jiných. Mezi nejznámější prózy o SNP patří „Kronika" Petra Jilemnického, trilogie „Generace" Vladimíra Mináče, povídky Alfonse Bednára „Hodiny a minuty", „Lesy mlčí" od Jozefa Horáka, „Zbojnické chodníčky" od Zuzky Zgurišky a další. Tematiku SNP obsahuje i mnoho knih určených mládeži a dětem, např. „Tajemství" od Hely Volanské, „Příběh z Větrné doliny" od Hany Zelinové, „Malí partyzáni" Petera Severa nebo „Bílá oblaka" Juraje Spitzera a další. Všechny tyto knihy a mnoho dalších naleznou dospělí i dětští čtenáři v naší knihovně.

Aby přiblížila slavné dny SNP i dětem, uspořádala knihovna kromě výstavky fotografií a literatury s odpovídající tematikou pro 1.—3. třídu obou ZDŠ besedy s dramatizací slovenských národních pohádek. Na závěr si děti poslechly slovenské lidové písně z gramofonové desky. Při pohádkách účinkovala též s. učitelka Schustrová a ředitel muzea s. Dušátko. Besed se zúčastnilo 250 dětí. Pro 4.—6. třídu probíhají besedy s ukázkou románu P. Jilemnického „Vítr se vrací". I těchto besed se zúčastní 200—250 žáků obou ZDŠ.



Památník SNP v Banské Bystrici. Foto Z. Pšenička

Vlasta Šetková

KOUZLO KŘIŠŤÁLU

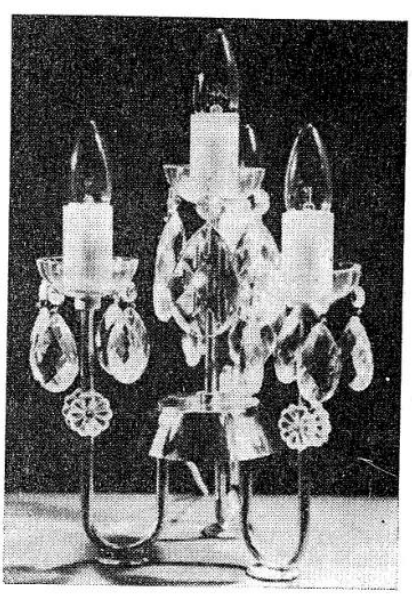
V nedlouhé desetileté historii Jabloneckých skláren v Novém Bydžově má výroba svítidel tradici sotva poloviční. Přesto zaujímá významné místo ve výrobním programu závodu.

Letošní novinkou je kolekce svíčkových ramenových svítidel. Soupravu tvoří desetiramenný a šestiramenný závěsný lustr, tři různá nástěnná svítidla a čtyřsvíčková stolní lampa originální konstrukce. Poslední ze jmenovaných výrobků vám představujeme.

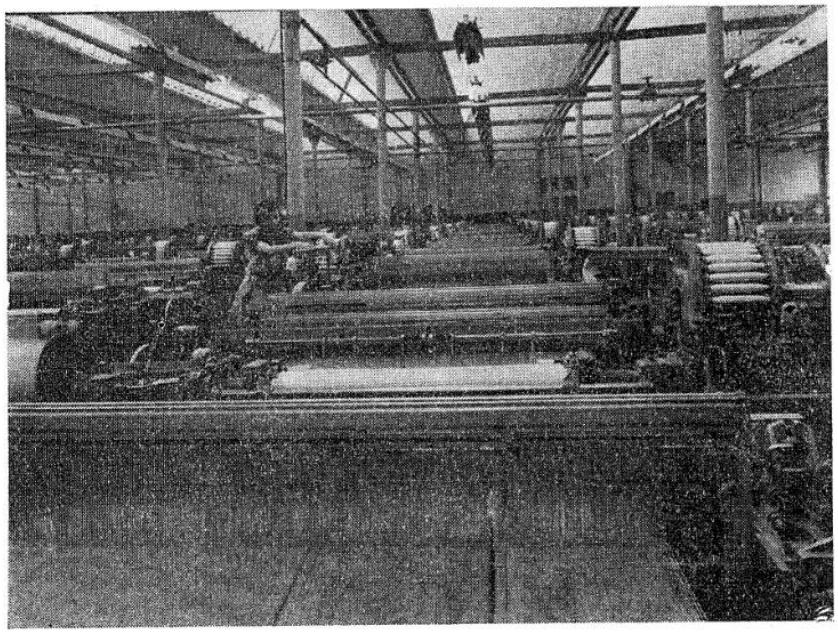
Kolekce nových svítidel navazuje stylovou koncepcí na tradiční bohaté křišťálové lustry, jejichž nádheru jsme mohli obdivovat na našich zámcích. Je konstruována a výtvarně řešena z hlediska uplatnění v současné bytové architektuře. Základním prvkem konstrukce je lehkost a optická vzdušnost. Svítidla jsou vhodným estetickým doplňkem moderního bytu. Stovky jiskřících barev a pohádkově nádherná světlohra jejich odlesků dovedou vytvořit příjemnou atmosféru večera při zasloužené chvilce odpočinku.

Proces inovace výrobků je samozřejmou součástí práce našeho závodu. Přináší stále nové a nové typy svítidel. Rádi bychom vás čas od času seznamovali s našimi novými výrobky. Naše lustry znají na mnoha místech celé republiky a dokonce i daleko za jejími hranicemi. Vy, kteří nejste našimi zaměstnanci, máte o naší výrobě zcela určitě nedokonalé představy. Domníváme se, že je dobré o bydžovských závodech, jejich práci i výsledcích více vědět.

(Li)



TIBA PRACUJE NA STAVECH SOVĚTSKÉ KONSTRUKCE



Již od r. 1899 jsou v závodě novobydžovské TIBY vyráběny tkaniny.

V několika posledních letech je závod trvale modernizován. Je prováděna výměna strojního zařízení, do provozu jsou uváděny nové stroje ze zahraničí i tuzemska.

V r. 1971—72 se počalo v závodě vyrábět na nových klasických tkalcovských stavech sovětské konstrukce AT-120-6M.

Nové tkalcovské stavy umožnily zvýšení výkonu pracovních úseků u hlavních profesí o 15—20%. Produktivita práce dosahuje trvalého vzestupu. Rozmístění strojů umožňuje snazší obsluhu a manipulaci s materiálem. Roční výroba bavlněných tkanin, která v roce 1970 dosahovala 4,000.000 m, činí v letošním roce 4,400.000 m.

Pracovníci, kteří obsluhují tkalcovské stavy AT-120-6M, dosahují velmi dobrých pracovních výsledků.

Dobrým výkonům a kvalitě odpovídá odměna, která u tkadlen značně převyšuje průměr příjmu zaměstnané ženy.

Po dvouletém provozu strojů, které byly vyrobeny v Sovětském svazu a pracují v našem závodě, jsme získali dostatek zkušeností pro jejich maximální výrobní využití.

Skutečnost dokázala, že dovezené tkalcovské stavy ze Sovětského svazu jsou stroje výkonné, takže nám účinně pomáhají při plnění našich úkolů.

JOSEF NĚMEC

Vzpomínáme 95. výročí našeho rodáka Josefa Němce, manžela Boženy Němcové.

V dnešní Husově ulici bydlel jeho děd Jiří, tkadlec, tam se narodil i Josefův otec Václav, mistr kloboučnický, který později vlastnil domek v dnešní ulici Smetanově (dnes restaurace U Stehlíků). Tam se manželům Němcovým 10. července 1805 narodil prvorozený syn Josef. V N. Bydžově chodil do hlavní školy, gymnasium studoval v Hradci Králové a v Praze, kde jeho učitelem byl Josef Jungmann. Po vojenské službě byl zaměstnán jako úředník důchodové stráže. Dne 12. září 1837 se oženil se sedmnáctiletou Barunkou, dcerou rakouského Němce Johanna Pankla.

Josef Němec působil v Červeném Kostelci, v Polné, v Praze, Nymburce, Všerubech, v Liberci i na Slovensku, všude projevoval své vlastenecké smýšlení. Byl proto rakouskými úřady označen za rebelanta. Ku konci svého neklidného a trpkého života se vrátil do rodného města, kde jeho bratr a po něm jeho syn měl hostinec U anděla.

Božena Němcová navštívila Nový Bydžov čtyřikrát. Bydlela u synovce v podkroví hostince. Její nejdelší pobyt byl r. 1861, kdy jí studenti o merendě projevili úctu a vděk za její literární dílo. Tyto chvíle, prožité mezi mladými lidmi, připomíná deska s portrétem spisovatelky, dílo sochaře Zdeňka Dvořáka, odhalená r. 1928. Po spisovatelčině smrti trávil Josef Němec zbytek života u syna Karla v Táboře, kde po srdečním záchvatu zemřel 17. září 1879.

Pamětní deska a bysta Josefa Němce, dílo sochaře J. R. Michálka, na rodném Němcově domě je připomínkou bouřlivého vlastence, věrně oddaného svému národu, který sňatkem vytrhl z německého prostředí Betty Pankel, a tím pro naše písemnictví zachránil Boženu Němcovou. Něžná krasavice z ratibořického podzámčí se po jeho boku stala samostatnou, tvořící a bojující českou ženou, jejíž literární dílo se stalo nesmrtelným.

J. Dušátko

◆ ◆ ◆

Osvětlení města

Nový Bydžov byl jedním z prvních měst v Čechách, které pečovalo o osvětlení veřejných prostranství a ulic.

První svítilny se rozhořely roku 1828. Z darů občanů bylo zakoupeno deset svítilen, kterými bylo osvětleno náměstí. Protože šlo o mimořádnou událost pro celé město, uvažovalo se o zakoupení dalších svítilen do hlavních ulic. V srpnu proto studenti sehráli divadelní hru Domácí rozepře, přeloženou z němčiny J. K. Tylem, jejíž finanční výtěžek věnovali městu na nákup dalších svítilen. Za výnos 47 zl. 6 kr. se mohlo rozsvítit celkem 13 osvětlovacích těles. Také čistý zisk 7 zl. z dalšího představení byl věnován do pokladny obce. Tak si město bylo nuceno pomáhat k penězům pro veřejné účely.

V roce 1855 byly olejové svítilny vyměněny za petrolejové. Na náměstí bylo vždy pět petrolejových lamp na sloupu a denně večer je starý pan Böhm rozsvěcoval. V téže době se v Praze osmý rok svítilo plynem. První elektrické žárovky se v našem městě rozzářily r. 1894. Nový Bydžov byl třetím městem v Čechách, kde se svítilo elektřinou. Pro město to byl velký pokrok, když si uvědomíme, že v Paříži svítily elektrické žárovky na výstavě v r. 1878 a v Praze v r. 1885.

Elektrické žárovky doplněné obloukovými svítidly svítily ve městě poměrně dlouho. Až od roku 1966 byly postupně nahrazovány moderními výbojkami.

J. Dušátko

OKÉNKO DO KOMUNÁLNÍCH SLUŽEB

Letošní rok je pro nás, pracovníky místního hospodářství, velmi významný, neboť oslavujeme 25. výročí vzniku podniku, dvacet pět roků usilovné práce při zajišťování společensky důležité úlohy, jakou je poskytování služeb a oprav.

Přes počáteční obtíže, vzniklé zapojením drobných živnostenských provozoven do Sdružených komunálních podniků, řízených národními výbory, se ukázalo, že tento nový článek socialistického hospodářství je životaschopný. Z malých řemeslných provozoven nám mnohde vyrostly moderní provozovny s nejnovější technikou, s podstatným zlepšením pracovního prostředí, s novými lidmi, kteří svým přístupem na úseku služeb dokázali a patvrdili přednosti socialistického zřízení před drobným soukromým podnikáním.

Začátky opravdu nebyly lehké, ale lidé si rychle zvykali na nové socialistické formy podnikání. Pravda, mnozí pracovníci odešli do jiných odvětví národního hospodářství, ale jiní zůstali, vydrželi v těžkých podmínkách začátku. Nadšeně pomáhali při upevňování ekonomiky místního hospodářství, při výchově nových odborníků a usilovali o to nejdůležitější, o spokojenost občanů s prací zaměstnanců místního hospodářství.

Pracovníci, kteří zůstali, jsou nyní mistry svého oboru a odvádějí kus každodenní svědomité práce. Všichni se mohou pyšnit příslušností k podniku, který si stále více získává dobré jméno, a úspěchy podniku jsou i jejich úspěchy, jejich společné dílo.

Náš podnik, jak jej nyní mnozí znáte, vznikl 1. dubna 1971 sloučením tří podniků Komunálních služeb - Nový Bydžov, Chlumec n. Cidl. a Nechanice. Sloučení přineslo řadu potíží, a to nejen v organizační, ale i v řídící práci. Chyběly zkušenosti řídit podnik, jehož provozy jsou rozmístěny v širokém okolí, naráželo se často i na nepochopení a nesprávný přístup k řešení některých problémů.

Hospodářské výsledky podniku nejsou špatné, zejména pokud jde o plnění úkolů ve výkonech a tržbách od obyvatelstva. Horší situace je v tvorbě čistého zisku. Podíl zisku 10,29% z výkonů je při současném stavu provozoven pro podnik velmi vysoký. Usnesením stranických a státních orgánů k rozvoji služeb obyvatelstvu došlo k postupnému rušení výroby zajišťované podnikem, jako například výroba prodejních stánků, elektrických stožárů, opravy mlékárenských konví. Šlo o služby, zavedené v letech 1967—1968, s vysokým podílem zisku. Výroba sice byla zrušena, avšak podíl zisku trendovou plánovací metodikou neustále vzrůstá. Většina provozů je v nevyhovujícím prostředí, jehož úpravy si vyžadují vysoké náklady. Jen pro zajímavost: rozborem, který byl zpracován za účelem zjištění nejnutnějších potřeb pro úpravy provozů na úroveň odpovídající charakteru poskytovaných služeb, došlo vedení podniku k potřebám finančních prostředků na údržbu v hodnotě cca 400 tis. Kčs. A to v této koncepci nebylo uvažováno s vybavením strojového parku, který na mnohých pracovištích pamatuje ještě „dědictví po předcích".

Jen díky pochopení pracovníků, kteří svou práci vykonávají s láskou a mnozí z nich již po celé čtvrtstoletí existence místního hospodářství, daří se vychovávat další pracovníky a zlepšovat jak pracovní prostředí, tak hospodářské výsledky.

Problém zastaralých provozů bude částečně vyřešen výstavbou nového autoservisu v Chlumci n. C., kde má být v I. pololetí příštího roku zahájen provoz. Nákladem 6,250 tis. Kčs vyrůstá při hlavní silnici Praha — Hradec Králové toto moderní středisko služeb pro řidiče, jehož výstavbu zajišťuje podnik vlastními pracovníky jako generální dodavatel pro Českou státní pojišťovnu Praha a které bude po dokončení podniku smluvně předáno. Naši odborníci oboru opravárenství jsou známí v širokém okolí. Krátké dodací lhůty i odborně prováděné opravy získávají zájemce i mimo obvod podniku.

V koncepci rozvoje podniku je v příštím pětiletém plánu uvažováno s výstavbou domu služeb v Novém Bydžově, malého domu služeb ve Smidarech, a to v akci Z, kde má být vybudováno holičství, kadeřnictví, sběrna čistírny a prádelny, mandl a květinová síň. V akci Z je rovněž uvažováno s výstavbou síní pro smuteční obřady, a to jak v Novém Bydžově, tak v Chlumci n. C.

Prádelenské služby, které jsou dosud ve velmi nevyhovujících provozech, mají být zajišťovány výstavbou velkokapacitní prádelny s linkou rychloprádelny pro obyvatelstvo v Novém Bydžově a výstavbou rychloprádelny s expresní čistírnou v Chlumci n. C. V letošním roce zavedl podnik rychločištění benzinem na novém čistícím stroji TB 25/2 a opravnu jízdních kol.

Autoservis v Novém Bydžově poskytuje bezplatnou poradenskou službu pro motoristy, na počkání provádí seřízení geometrie přední nápravy, seřízení světel a i další opravy osobních vozů jsou prováděny v krátkých lhůtách. V červnu letošního roku začal sloužit i další nový pomocník — moderní testovací stroj Paltest JT - 251. Pro obsluhu tohoto stroje byli pracovníci odborně vyškoleni přímo ve výrobním podniku Jiskra Tábor. Motoristům slouží také karosárny v Novém Bydžově a v Chlumci n. C., kde je rovněž autolakovna a autočalounictví.

Rozsah služeb, podnikem poskytovaných, je velký. Problémy, ať již se získáváním dalších odborníků, tak se zajišťováním materiálu, strojů a zařízení, nejsou zanedbatelné. Nezapomínáme ani na výchovu nových kádrů. V současné době máme 36 učňů, kteří získávají potřebné znalosti a zkušenosti, aby mohli v budoucnu kvalitně sloužit zákazníkům.

Podíl na dosažených výsledcích má bezesporu socialistická soutěž, v níž je zapojena více než polovina provozoven a 184 jednotlivci. Tři kolektivy soutěží o název BSP. V letošním roce se také zrodila soutěž o získání titulu „Vzorný učeň", který spolu s věcnou odměnou a diplomem získalo 6 učňů podniku.

Nezapomínáme ani jinak na výchovu pracovníků. V měsíci únoru vyšlo první číslo našeho podnikového časopisu „KURÝR", který si získává mezi pracovníky stále větší oblibu. Pomáhá nám nejen přístupnou formou informovat pracovníky o činnosti podniku, ale také je přímo vzdělávat a výchovně na ně působit.

Služby obyvatelstvu, to je denodenní, bezprostřední styk s lidmi, kteří někdy odůvodněně, jindy zase neprávem kritizují, stěžují si, reklamují. V denním styku musí většina pracovníků podniku osvědčit nejen odborné, ale i charakterové vlastnosti, neboť tak, jak je hodnocen každý z nás, tak zákazníci hodnotí celý podnik.

Úkoly, které stojí před námi, nejsou malé, ale při zkvalitňování služeb nesledujeme pouze hospodářské ukazatele a plnění plánu, ale jsme si vědomi, že za čísly a slovy bychom mohli ztratit člověka, občana, který naše služby vyhledává.

Jitka Pavlíčková

• **VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ. Na základě rozhodnutí rady MěstNV bude vítání občánků „Sborem pro občanské záležitosti" v obřadní síni radnice prováděno každý měsíc. Dosud bylo dvakrát do roka. Záhy po narození dítěte obdrží rodiče písemné blahopřání s uvedením data, kdy bude jejich dítě slavnostně uvítáno do života naší socialistické společnosti.**

— Še —

• **BYDŽOVSKÁ NEMOCNICE. Nemocnice v N. Bydžově byla postavena z finančních prostředků obce a z dobrovolných příspěvků občanů v r. 1856. Za války r. 1866 byl v budově umístěn lazaret, kde leželi vojáci nemocní na choleru. Pokud zemřeli, jsou pohřbeni za nemocnicí na vojen. hřbitůvku. Chirurgické oddělení nemocnice bylo postaveno r. 1938 a odd. interní r. 1949.**

S PIONÝRY PO SSSR

Ve dnech 17.—27. 6. 1974 se uskutečnil zájezd 29 nejlepších pionýrů osmých tříd z okresu Hradec Králové do Moskvy a Uljanovska.

Vlastnímu zájezdu předcházelo několik schůzek účastníků, jejichž cílem bylo vzájemné poznání, upřesnění organizačních záležitostí i příprava kulturního programu.

Konečně nadešel den odjezdu a plni očekávání a radostného vzrušení vstupujeme do lůžkového vagónu rychlíku Praha - Moskva. Sotva se stačíme zabydlet, již přicházejí chlapci a děvčata a s nedočkavostí dětem vlastní žádají nacvičování programu pro Palác pionýrů v Moskvě a pionýrský tábor v Uljanovsku. S chutí se pouštíme všichni do práce. Nejprve musí všichni bezpečně znát slova mládežnických, pionýrských i národních písní, které budeme zpívat. Dále přicházejí na řadu písně ruské a sovětské. Doudlebská polka, Myslivecká polka i nakažlivě rozpustilý letkis, který se v uličce vagónu tancoval nejlépe. Mimořádnému zájmu se těšila především Pohádková opera na motivy našich národních, tanečních a populárních písní s houslovým doprovodem. Cesta do Moskvy uběhla, aniž jsme se nadáli.

Na Kyjevském nádraží v Moskvě nám připravily milé uvítání studentky českého jazyka z Lomonosovovy university, které v minulém roce pracovaly s československou delegací v Artěku jako překladatelky. A potom už události dostávají rychlý spád. Ubytování v hotelu Turist a ještě týž den okružní jízda městem. Druhý den „Výstava úspěchů národního hospodářství". Jen stěží se nám podařilo odvést chlapce z pavilónu kosmonautiky, ale program byl neúprosný. Jaká škoda, že Mauzoleum V. I. Lenina a historická část Rudého náměstí jsou v rekonstrukci, a proto nepřístupné. Shodou okolností stáváme se však svědky státního pohřbu generála Žukova. A potom Palác pionýrů - království moskevských dětí. Procházíme ztichlými sály a pracovnami a poslouchame výklad komsomolky Nadi, která se v kroužku internacionálního přátelství učí prvním rokem česky. Všichni uznáváme, že její čeština je velmi dobrá a patří jí zcela naše sympatie.

Přesně ve dvanáct hodin začíná naše kulturní vystoupení v divadelním sále. Úvodní „Rudé šátky" jsou poněkud nejisté, ale následující písničky již zní naplno. Střídají se písně veselé i vážné, české, slovenské i ruské. Program vtipně a pohotově uváděl vítěz okresního kola Olympiády ruského jazyka Pavel Věchet. Obecenstvo přijalo s velkou pozorností Lermontovovu báseň „Parus", kterou přednesla úspěšná účastnice „Puškinova památníku" Zdena Lakatošová. Nadšený potlesk vyvolává naše „Okolo Hradce", kdy pionýři pochodují kolem jeviště a mávají publiku. A potom mizí hranice mezi jevištěm a hledištěm a jenom modré košile našich pionýrů jako zrnka máku prosvítají tu a tam uprostřed bílé a rudé.

Závěrečný třetí den našeho moskevského pobytu končí a my plni dojmů z prohlídky města a přátelských setkání nastupujeme do vlaku, který nás během noci stačí přenést do Uljanovska - města Leninova.

V téměř půlmiliónovém městě na Volze nás opět čeká nejeden hluboký zážitek. Prohlížíme si rodný domek V. I. Uljanova, školu V. I. Lenina, domek rodiny Uljanovových ve staré části města a koupeme se ve Volze - matce evropských řek. Podmaňující je především hluboká úcta a pieta, s kterou se sovětští lidé sklánějí před genialitou velkého proletářského vůdce. I naši pionýři, jindy tak veselí a živí, stali se soustředěnými a vážnými a ještě hodnou chvíli potom, kdy jsme opustili rodný dům V. I. Lenina, kráčeli mlčky se zřejmým dojetím.

K radostným zážitkům patřila návštěva pionýrského tábora nedaleko Uljanovska, kde se nám dostalo velmi srdečného přijetí se spoustou květin a kde naši předvedli s úspěchem svůj program písní, tanců a scének. Ohromné kytice lesních květin, které jsme si odváželi jsme položili k památníku V. I. Lenina. Při této příležitosti došlo náhodou k dalšímu významnému setkání s pionýry a pedagogy ze sibiřského městečka Šušenského, kde V. I. Lenin trávil léta vyhnanství. I s touto delegací jsme si vyměnili upomínkové předměty a adresy. Ale to už se náš uljanovský pobyt chýlil ke konci. Poslední procházka rozkvetlými ulicemi a náměstími v doprovodu mnoha mladých přátel, kteří nám po celou dobu dělali průvodce svým městem, nosili květy dívkám i pomáhali se zavazadly, poslední stisky rukou i neiedna slzička v očích našich děvčat, kterým toto město neučarovalo jenom architekturou, památkami a velkolepostí Volhy ...

Ještě krátké zastavení v Moskvě na nákupy a pak cesta domů. Za zmínku snad ještě stojí kvíz ze znalostí míst poznaných během zájezdu a dalších míst, který ve třech kolech proběhl při zpáteční cestě. Vítězství v této soutěži získalo družstvo dívek, jehož členkami byly i Libuše Papayová ze ZDŠ v Karlově ulici a Zdena Lakatošová ze ZDŠ v Klicperově ulici z Nového Bydžova. Obě jmenované dívky své školy reprezentovaly velmi dobře. V dobré pohodě a ke všeobecné spokojenosti náš zájezd skončil. Přivezli jsme si spoustu dojmů, zážitků, ale především jsme se přesvědčili o hloubce bratrských citů sovětských lidí k naší zemi a našim národům. Celou akci lze právem považovat za velký vklad internacionální výchově, který prostřednictvím účastníků pronikne až do pionýrských kolektivů, skupin a oddílů.

F. Vintera

ODKAZ ★ SNP ★ STÁLE ŽIVÝ

Z. MACHAČ

Třicet let od Slovenského národního povstání není v dějinném vývoji naší společnosti dlouhá doba, ale stačí na objektivní posouzení a jednoznačné zařazení této revoluční události do historie našich národů.

Slovenské národní povstání vstoupilo natrvalo do podvědomí lidu naší země jako velký historický mezník, jako začátek nového života. Nepatří jen minulosti, jeho odkaz a přínos je stále živý. Povstání představuje základy, na kterých začalo budování moderní československé státnosti a harmonického soužití národů a národností v naší socialistické vlasti. SNP vstoupilo do dějin jako začátek československé národní a demokratické revoluce, která od začátku obsahovala a umožnila cílevědomé rozvíjení a přerůstání v revoluci socialistickou.

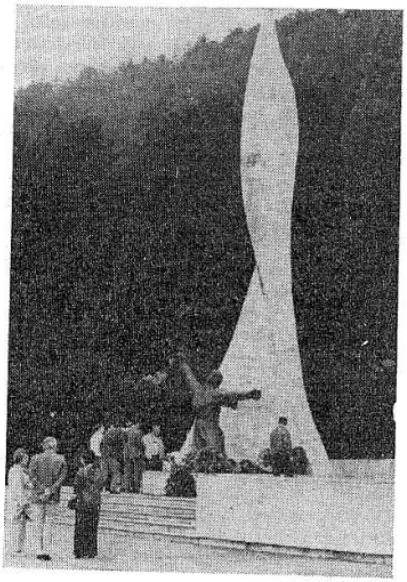
Společensko-politický a morální vliv Slovenského národního povstání umocněný osvobozením Československa Sovětskou armádou, sehrál historickou roli při vytváření dalších osudů jak slovenského, tak českého národa, pronikavě zapůsobil na vnitropolitický vývoj v celé republice. Politická situace na Slovensku výrazně ovlivnila rokování o vládní struktuře v osvobozené republice a o poválečném programu československé vlády, které se konalo v březnu 1945 v Moskvě a stejně zřetelně ovlivnilo i formulace Košického vládního programu.

Slovenské národní povstání vešlo do dějin jako jeden z nejmasovějších a jasně vyhraněných aktů odporu proti fašismu v Evropě. Má i tedy svoje mezinárodní souvislosti a s nimi nerozlučně spojený internacionální význam a dosah. Sledovalo nejen revoluční přeměny na Slovensku, ale také vytvoření prostoru pro ulehčení a urychlení postupu sovětských vojsk směrem na západ. Tím, že narušilo týl fašistických armád, vázalo značnou část jejich vojenských sil a znemožňovalo používání slovenských komunikací, podařilo se do značné míry splnit jeden z cílů povstání — urychlit porážku hitlerovského Německa v mezinárodním měřítku.

V povstání za věc slovenského národa, za nové Československo i za urychlení porážky reakčních sil fašismu bojovali vedle Slováků a téměř 2 000 Čechů i příslušníci 26 národů a národností. Nejúčinnější pomoc celému našemu národně osvobozeneckému hnutí, a tedy i Slovenskému národnímu povstání, poskytoval Sovětský svaz. Jeho pomoc byla

Dokončení na str. 7

Dokončení ze str. 6.



Památník v Německé
Foto Z. Pšenička

všestranná, nezištná a maximálně účinná. Pomoc SNP, jak uvádí Gustav Husák ve své knize „Svědectví o Slovenském národním povstání", byla uskutečňována čtyřmi různými formami:

- **pomoc sovětských nebo pod sovětským vedením bojujících partyzánských jednotek,**
- **pomoc zbraněmi dopravovanými letecky,**
- **dukelsko-karpatská operace,**
- **a v neposlední řadě pak přesun 1. československého stíhacího leteckého pluku v SSSR a 3. československé paradesantní brigády v SSSR na Slovensko.**

Povstáním probojovaná a osvobozením naší vlasti upevněná zahraničně politická orientace naší republiky na nerozborné přátelství se Sovětským svazem se stala nejen trvalým základem bezpečnosti a státní nezávislosti Československa, ale i neodmyslitelnou podmínkou budování socialismu. Komunistická strana Sovětského svazu a lid první země socialismu plnili a plní ve vztahu k naší vlasti svoje vznešené internacionální poslání. Pomáhali a pomáhají nám nejen v dobách dobrých,



ale i v historicky těžkých situacích, v dobách hlubokých otřesů a krizí. Bylo tomu tak i v tragických podzimních dnech roku 1938, v době Slovenského národního povstání i ve dnech osvobozování našich národů od fašistického jha- a bylo tomu tak i v kritickém roce 1968, kdy příchod spojeneckých vojsk do Československa zabránil propuknutí krvavé kontrarevoluční tragédie.

Slovenské národní povstání potvrdilo bratrské vztahy českého a slovenského národa.

Dnes i v budoucnu zůstává naším předním úkolem tvořivě naplňovat a rozvíjet myšlenky a odkaz SNP realizací velkých cílů výstavby naší socialistické společnosti, vytyčených XIV. sjezdem naší KSČ.

O JEDNÉ ZAJÍMAVÉ VÝSTAVĚ

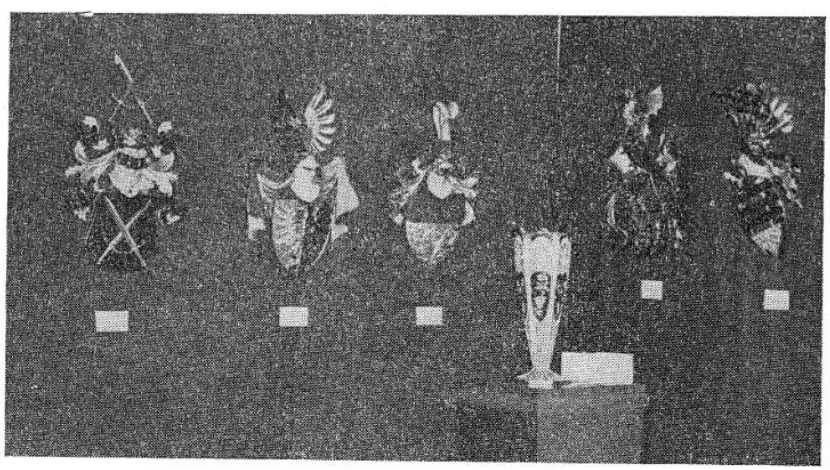
Zájmové umělecké, tvůrčí a sběratelské činnosti našich pracujících, která byla v šedesátých letech částečně opomíjena až podceňována, se opět dostává místo, které jí právem náleží; je neoddělitelnou součástí socialistického způsobu života.

Klub českých filatelistů spolu s MO SSM v Novém Bydžově uspořádaly o bydžovské pouti výstavu pod názvem „Co vás zajímá". Námětem i obsahem navazovala na dřívější výstavy „Bavíme se po práci".

Návštěvníci výstavy se měli takříkajíc na co dívat. Bohaté a cenné tematické sbírky poštovních známek, nálepek, vinět, mincí a bankovek se střídaly s kolekcemi porcelánu, zbraní, dýmek, maketami slavných zámořských lodí, modely letadel i ručně zhotoveným chatovým nábytkem. Kukačkové hodiny V. Busty v netradičním řezbářském i hodinářském provedení se staly malým „orlojem", před kterým se dychtivě čekalo na zvučné kuku poklonkující kukačky. Výtvarným i řemeslným skvostem výstavy byla heraldika J. Busty. Milovníky literatury potěšila sbírka 74 různých vydání děl Petra Bezruče, která obdivuje a sbírá J. Doležal. Ve sbírce jsou cenné výtisky, jako např. vydání Slezských písní v Jekatěrinburgu r. 1918 a jejich překlad v srbštině z let 1933—35, dále autogramy a věnování z pera básníkova. Mezi zajímavé exponáty patřily též účelové samorosty v podobě váz, svícnů, popelníčků a mís, které spolu s přírodou tvoří J. Slabý. Podobnými pracemi se představil Hynek Paleček. V roztodivných růstových deformacích stromů a keřů objevuje zaklete portréty a figury, které pomocí řezbářského náčiní a bohaté fantazie natrvalo oživuje. Výstava byla vhodně doplněna obrazy a plastikami místních výtvarníků - amatérů.

Sympatická byla skutečnost, že mezi vystavovateli se objevila nová jména z řad našich svazáků. Tvůrcům výstavy nutno vyslovit pochvalu, zároveň malou výtku týkající se několika málo exponátů, které naši občané znají již z minulých výstav.

— Tl —



Heraldika J. Busty
Foto L. Kruliš



Mladí návštěvníci si se zájmem prohlížejí vystavené exponáty.
Foto L. Kruliš

Obyvatelé Luční ulice příkladem



Luční ulice patřila v minulosti svým špatným vzhledem k nejhorším ve městě. Tato skutečnost nebyla lhostejná občanům, kteří po křivém, místy kamenitém nebo travnatém a nezřídka bahnitém povrchu chodili denně do práce i za všedními starostmi.

Z iniciativy obyvatel této ulice a příslušného občanského výboru byla úprava včetně chodníků zařazena do akce Z. Technické služby města odstranily přebytečnou zeminu a navezly písek a kámen. Záhy z jara letošního roku se v práci pokračovalo. Ochotně se přihlásilo mnoho brigádníků. Mezi nejobětavější patřili soudruh Zajíc a bratři Schnablovi. Jejich zásluhou byly zabudovány obrubníky. Po úpravě vozovky asfaltovým „kobercem" spolu s dalšími brigádníky pak dokončili práce spojené s vybudováním chodníků a zelených pásů. Jejich práce si ceníme také z toho důvodu, že jde o sedmdesátileté důchodce. Jsou příkladem i pro obyvatele jiných ulic. Jde zejména o ulice, které jsou stále ještě ve špatném stavu a čekají na podobné řešení. Věříme, že občané ze sídliště za sokolovnou, z Fučíkovy ulice je budou následovat. Také obyvatelé Luční ulice budou ve své práci ještě pokračovat. Na jaře příštího roku začnou s úpravou chodníků a zelených pásů před vchodem do jatek, kde v letošním roce v rámci asanačního plánu města byl demolován Klozův a Lhotův domek, aby mohla být rozšířena vozovka.

Byli bychom rádi, kdyby vzhled našeho města v roce 30. výročí osvobození našeho města i celé republiky Sovětskou armádou se dále výrazně změnil k lepšímu. Očekáváme, že mnoho našich občanů a všechny občanské výbory přiloží ruku k dílu a odevzdají na úseku zvelebení našeho společného životního prostředí kus poctivé práce.

Přehled odpracovaných hodin tří brigádníků v Luční ulici od března do září 1974

A. Zajíc	**572 hodin**
K. Schnábl	**453 hodin**
J. Schnábl	**381 hodin**
Celkem	**1 401 hodin**

Václav JELÍNEK, předseda MěstNV

PÁR SLOV O MATEMATICE

Matematika je jeden z důležitých předmětů výchovně vzdělávacího procesu naší školy. Toto obecné konstatování přijímáme jako samozřejmost, neboť jsme si dobře vědomi, že matematika zaujímá jedno z klíčových postavení ve stávající vědeckotechnické revoluci, jejíž proces urychluje mezinárodní kooperace a dělba práce v rámci RVHP.

Někteří rodiče se často neprávem domnívají, že většina matematického učiva je samoúčelná a zbytečná. Dokonce jsou ochotni je považovat za moderní prostředek trestání dětí. Je pravda, že ne každý z nás použije v životě vše, čemu se ve škole naučil, ostatně to neplatí jen o matematice. Někdo vystačí v životě se sčítáním a odčítáním, druhý potřebuje znát i další početní výkony. Při některém povolání přijde vhod znalost zlomků, procent nebo výpočet plošných obsahů pozemků. Některé profese vyžadují znalost trigonometrie, jiné suverénní ovládání nejmodernější výpočetní techniky. Všichni bez rozdílu však používáme myšlení, jeho úroveň je přímo závislá zejména na úrovni výuky matematiky. Jedno je pro matematiku zásadní. Její finální užití je kvalitativně na vyšší urovni, než tomu bylo před dvaceti třiceti lety. A tomu nutně musí odpovídat i rozvoj matematiky a adekvátní příprava žáků.

Jde o to, aby učitel předal žákům pevné základy matematických poznatků s přihlédnutím k rozvoji matematiky jako vědy a jejímu užití. Při výuce se rozvíjejí tvořivé, cílevědomé, funkční a kombinační myšlení známé jako matematický úsudek. Žáci se učí správným základům moderní matematické logiky. Zdokonaluje se jejich všestraná, nikoli jen prostorová představivost. Trvalou součástí výuky je péče o grafické projevy žáků, na prvním místě se učí žáci přesnosti, přehlednosti a čistotě v provedení konstruktivních úloh. Vytvářejí se předpoklady pro počtářskou sběhlost, tzn., že žáci se učí víceméně mechanicky zvládnout základní početní spoje, algoritmy početních výkonů aj. Významné postavení má ta část učiva,která rozvíjí schopnost aplikace matematických poznatků v praxi. Neméně důležité je učit abstraktně myslet a dané poznatky zobecňovat. Dobrý učitel učí vždy matematické poznatky dokazovat, obhajovat a výsledky úloh kontrolovat. Dnešní interpretace učiva spočívá na vzájemných vazbách jednotlivých částí matematiky. Významný pokrok v tomto směru učinila množinová teorie.

Učitel matematiky musí mít trvale na zřeteli, že matematika kromě své naukové stránky má i stránku výchovnou. U žáků rozvíjí vůli a další charakterové vlastnosti, jako např. vytrvalost, přesnost, důslednost, systematičnost, pečlivost, snaživost, poctivost, cílevědomost, obezřetnost, tj. volbu správných postupů. Dále rozvíjí samostatnost v myšlení, důvtip, vynalézavost, postřeh, sebekritičnost i skromnost, což jsou v podstatě důležité cíle komunistické výchovy. Na praktických slovních úlohách se rozvíjí internacionální cítění žáků, humanismus, socialistické vlastenectví a hrdost nad příslušností ke společnosti socialistických států.

Z uvedeného rozboru jednoznačně vyplývá, že současná matematika jako věda i jako předmět ve škole nejsou počty, jak je známe z dřívější školy. Její význam a poslání jsou daleko složitější, náročnější a významnější.

Říká se, že „moderní matematik také občas počítá". V tomto vtipném, nikoli však zlehčujícím tvrzení, je částečně vyjádřeno postavení matematiky v dnešním světě. — Tl —

Kniha svědomí

Jaroslav Prokop

Na celostátní výstavě archivních dokumentů v Praze v roce 1958 se jí obdivovaly statisíce návštěvníků z celé republiky a tisíce ze zahraničí. Teď je uložena v trezoru Okresního archivu v Hradci Králové. I když už téměř před sedmdesáti lety byla pořízena její edice, studium původního rukopisu je někdy nevyhnutelné. Edice J. Kaprase je totiž velmi nepřesná a nová edice z roku 1946 s reprodukcemi zachycuje jen malý zlomek knihy, prvních 16 stran. A tak čas od času Knihu svědomí bere znovu do rukou historik, aby mu pomohla osvětlit další z neznámých stránek dějin města, kraje i státu.

Ano, novobydžovská Kniha svědomí (Liber consciencie) je vzácným dokumentem celostátního významu. Dobou vzniku (rok 1311) je druhou nejstarší dochovanou městskou knihou v českých zemích. Jedině staroměstská radní kniha je o jeden rok starší. Ze soudních knih je Kniha svědomí vůbec nejstarší. Proto jí také byla věnována mimořádná pozornost. Většina historiků knihu zkoumala hlavně z hlediska právních a celonárodních dějin. Mnohem méně bylo zatím vzácného pramene využito pro vlastní dějiny Nového Bydžova. Právě zde se však nabízí celá řada dalších možností. Přestože půjde o úkol velmi náročný, bez jeho splnění se v poznání minulosti našeho města dál nedostaneme.

Kniha svědomí je pergamenovým rukopisem o základních rozměrech 15 × 19,3 cm. Rukopis s novou vazbou, v níž je vevázána původní, obsahuje 231 nestejně velikých listů s více než 830 zápisy z let 1311 až 1470, jejichž chronologické pořadí je však značně porušeno. Hned při založení knihy písař začal psát současně do čtyř složek s vynecháním větších mezer, do nichž pak v následujících letech byly vepsány další zápisy, a to i tak, že dolních stránek nepopsaných bylo o několik let později použito pro další zápisy. K časovému labyrintu nakonec přispěl i vazač knihy, který původní pořádek složek na třech místech ještě porušil a pozměnil. Ostránkování knihy z počátku 19. stol. jen zachytilo daný stav. Proto nás nesmí překvapit, že např. úvodní zápis Knihy svědomí nyní najdeme až na str. 22. Ale to je jen nepatrná překážka z řady dalších, s nimiž se při studiu knihy setkáme.

Převážná většina zápisů je psána středověkou latinu. První zápis částečně český pochází až z roku 1405, celý český z roku 1410, ale i pak ještě dlouho převažuje latina. České zápisy se staly pravidlem až po roce 1450. Převažujícím typem písma je gotická minuskule, ale rukopis jednotlivých písařů je dosti odlišný. Vedle zápisů téměř kaligrafických se setkáme s texty nesnadno čitelnými až nečitelnými (jde o několik zápisů, které byly už ve 14. stol. vymazány a na jejich místo byl někde zapsán nový text). Právě špatná čitelnost části textů se pro vydavatele knihy stala nepřekonatelnou překážkou. A tak nezbývá než obrátit se znovu k původnímu rukopisu.

Někdy jen rozbor písma pomůže blíže určit některé nedatované zápisy, odhalí autory jednotlivých zápisů a spolu s tím i další skryté vnitřní souvislosti.

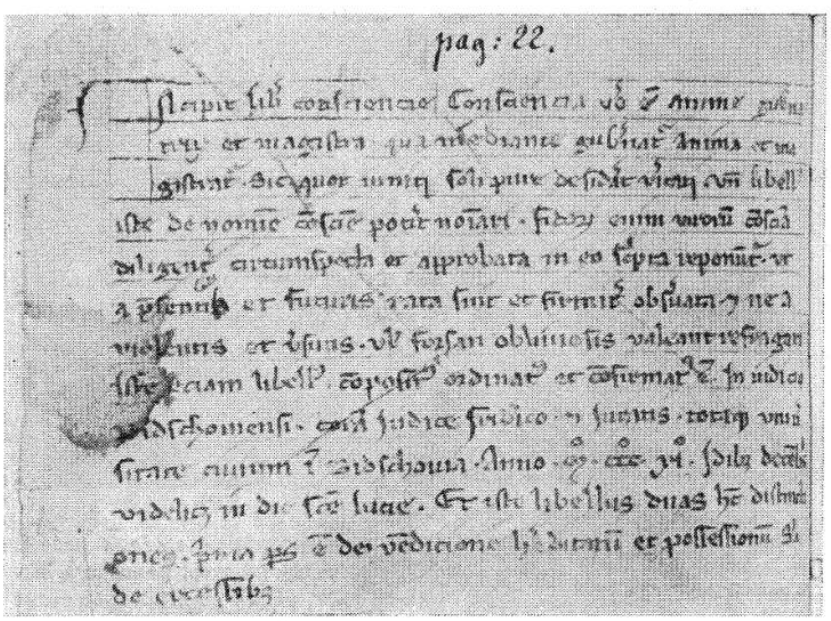
Kniha svědomí obsahuje výpovědi podle svědomí, tj. svědectví hodnověrných osob před městským soudem. Hned v počátcích byla rozdělena na dvě oddělení - civilní a trestné. Uvedené rozdělení se však záhy přestalo dodržovat. Mezi zápisy soudnictví civilního, které jednoznačně převládají, jsou nejčastější převody nemovitého a movitého majetku odkazem, darem, postupem apod. Trestní soudnictví je zastoupeno jen několika zápisy.

Přitom písař nezaznamenával celé soudní řízení, ale jen jeho konečný výsledek. Zápisy zde vlastně zastupovaly nevydané listiny. Taková forma zápisů však neumožňuje detailněji poznat vlastní soudní řízení, zejména další okolnosti zvlášť významných rozhodnutí.

Ovšem mnohem závažnější je skutečnost, že zápisy do Knihy svědomí nebyly povinné. Rukopis zdaleka neobsahuje vše, co bylo v průběhu desetiletí před městským soudem projednáváno. Při jednáních, která nabývala okamžité účinnosti, se strany často spokojily jen s ústním řízením. To platí i pro různé trhy (i koupi nemovitostí) a dluhy. Pokud jsou v knize uvedeny, většinou šlo o případy výjimečné, závažné a něčím zvláštní, kdy bylo zapotřebí přesným zápisem dohodnuté podmínky pojistit. Z toho však vyplývá, že sestavení místopisu města ve 14. a 15. století bude velmi nesnadné a i tak v něm zůstane mnoho bílých míst. Přesto bychom se tohoto důležitého úkolu neměli vzdát.

Kniha svědomí není jen pramenem stroze zaznamenávajícím různé majetkové převody. Zejména v prvních letech od založení v ní najdeme i větší počet zápisů obecnějšího charakteru. Právě tyto zápisy osvětlují vlastní počátky našeho města a dávají blíže nahlédnout do dějů před více než šesti sty padesáti lety.

Už přes sto let poutá Kniha svědomí pozornost historiků. Část tajemství velké historické ceny už vydala. Mnohé stále ještě zůstává skryto v zažloutlých listech starých pergamenů. Opouštíme nejvzácnější rukopis našeho města. První setkání s Knihou svědomí by však nemělo být setkáním posledním. Někdy příště si ve světle jejích zápisů přiblížíme počátky našeho města.



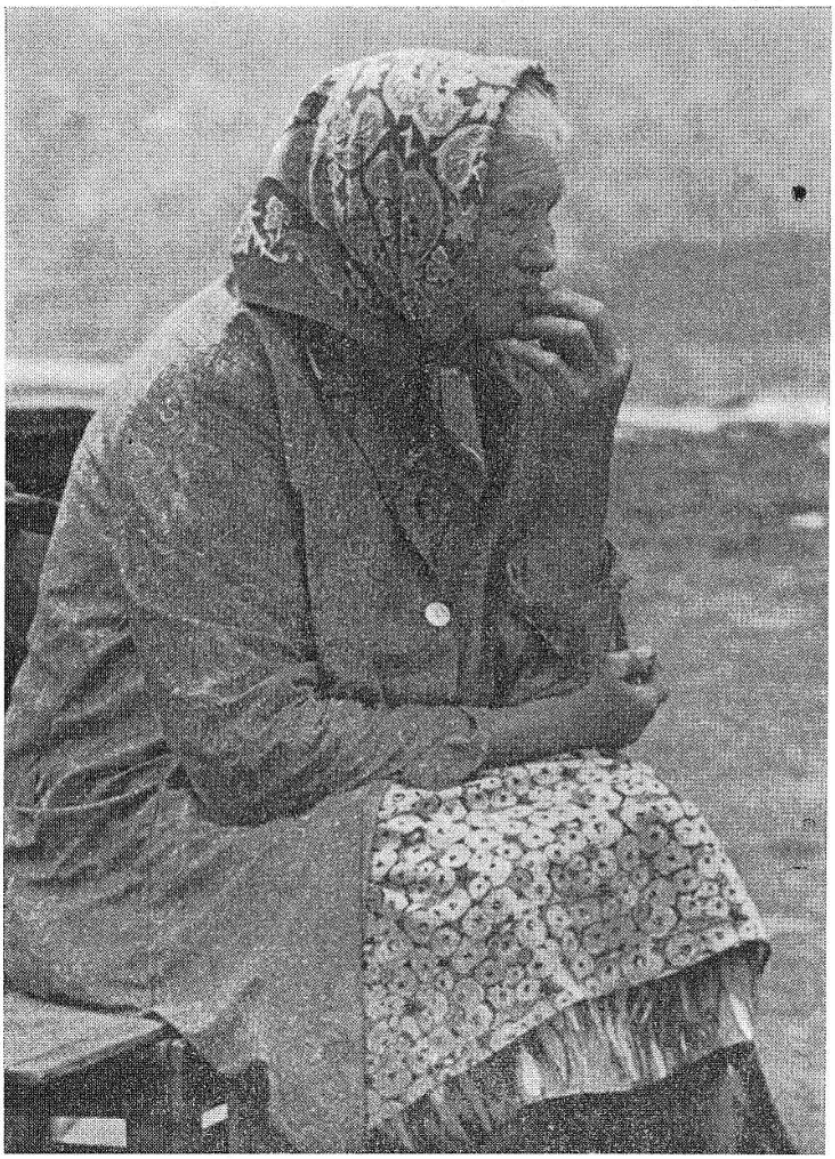
Tak začíná Kniha svědomí ... Foto J. Prokop

- **MěstNV uvažuje o zařazení výstavby smuteční obřadní síně do příštího volebního programu. Realizací tohoto záměru bude vybudováno důstojné světské prostředí, určené pro rozloučení se zesnulými spoluobčany.**

— Še —

- **SLAVNOSTNÍ PŘEDÁNÍ OBČANSKÝCH PRŮKAZŮ. Letos poprvé provedl „Sbor pro občanské záležitosti" slavnostní předání občanských průkazů vycházejícím žákům z obou devítiletek. Slavnostního aktu se zúčastnili Václav Jelínek, předseda MěstNV, Zdeněk Buchal, náčelník VB, a zástupci ředitelství ZDŠ.** — Še —

Naší matriky



Ve stáří o životě mnoho víme. Dovedeme velice přesně stanovit hranici mezi skromností a rozmařilostí, mezi dobrem a zlem i mezi pravdou a nepravdou. Umíme rozlišit skutečnou lásku od falše, přízeň od nenávisti a pravé lidské hodnoty od povrchností, nepravostí, klamů a zbytečností. Dovedeme žít učelným a nenáročným životem.

Škoda jen, že se nám život nezadržitelně proměňuje v kytici vzpomínek, převázanou stužkou času, na jejíž konec už snadno dohlédneme. Snad právě proto poslední léta našeho života chutnají jako poslední sládnoucí doušky dobrého vína.

Text J. Trejbal

Foto V. Trutnovský

SŇATKY UZAVŘENÉ V ODDACÍ SÍNI MěstNV

(Aspoň jeden z partnerů je občanem našeho města.)

14. 9. 1974 — Oldřich Ptáčník, Nový Bydžov — Kateřina Opálková, Nový Bydžov
28. 9. 1974 — Václav Ludvík, Nový Bydžov — Božena Jindráčková, N. Bydžov
28. 9. 1974 — Oldřich Kloz, Prasek - Zdechovice — Anna Fichtnerová, Nový Bydžov
12. 10. 1974 — Ondrej Jarabek, Čadca u Hluzy — Jindřiška Smetanová, Nový Bydžov
12. 10. 1974 — Petr Kebort, N. Bydžov — Marcela Kubánková, Ohnišťany
12. 10. 1974 — Josef Kloz, N. Bydžov - Chudonice — Helena Chlíbková, Nový Bydžov - Zábědov
26. 10. 1974 — Jaroslav Formánek, Nový Bydžov — Jaroslava Nováková, Zachrašťany - Vysočany
26. 10. 1974 — Petr Krása, N. Bydžov - Chudonice — Marie Bezvodová, Kosičky

DĚTI NAROZENÉ OD 12. 8. 1974

Janeta Večeřová 12. 8. 1974, Nový Bydžov, Karlova 86
Romana Pavlásková 25. 8. 1974, Nový Bydžov, Fučíkova 891
Radka Rosůlková 27. 8. 1974, Nový Bydžov, Mírové nám. 1458
Michal Strnad 29. 8. 1974, Nový Bydžov, 28. října 1675
Pavlína Bílková 30. 8. 1974, Nový Bydžov, Luční 942
Vlasta Žižková 2. 9. 1974, Nový Bydžov, Komenského 16
Petra Klofcová 7. 9. 1974, N. Bydžov, M. Bydžovského 1151
Ladislav Valášek 8. 9. 1974, Nový Bydžov, Husova 1174
Martina Boudová 24. 9. 1974, Nový Bydžov - Chudonice 77
Marek Žibrún 28. 9. 1974, Nový Bydžov, Smetanova 1147
Jitka Prokešová 26. 10. 1974, Nový Bydžov, Fučíkova 899
Josef Šanc 28. 10. 1974, Nový Bydžov - Zábědov 72
Renata Košťálová 30. 10. 1974, Nový Bydžov, Lidická 781
Pavel Lhoták 1. 11. 1974, Nový Bydžov, U mlýna 1431

Z NAŠICH ŘAD ODEŠLI

16. 5. 1974 Drábek Josef, N. Bydžov - Chudonice čp. 166 ve stáří 65 let
17. 7. 1974 František Čížek, N. Bydžov čp. 1133 ve stáří 75 let
17. 9. 1974 Marie Šindelářová, Nový Bydžov čp. 81 ve stáří 80 let
18. 9. 1974 Jaroslav Piffl, N. Bydžov čp. 1887 ve stáří 53 let
21. 9. 1974 Karel Trojna, Nový Bydžov čp. 39 ve stáří 71 let
21. 10. 1974 Václav Kloz, Nový Bydžov - Chudonice čp. 3 ve stáří 68 let
25. 10. 1974 Josef Tichý, Nový Bydžov čp. 109 ve stáří 70 let
25. 10. 1974 Františka Strunová, N. Bydžov čp. 476 ve stáří 88 let

Věra Slavíková

Vánoční zastavení



Kresba K. Šprinc.

Křehká krasavice zima přikrývá svým běloskvoucím sněhovým závojem mokře nahnědlou krajinu. Prosinec, onen dobrotivý stařec mezi měsíci, přivádí opět po roce do každé rodiny milou návštěvu — vánoční svátky. Než tato jistě všemi očekávaná návštěva vstoupí do prozaického toku všedních dnů, dlouze a tiše zaťuká na dveře. Pro většinu z nás, zejména pro ženy, to znamená mnoho starostí s náročnou přípravou. A když je vše hotovo a nachystáno, oddáme se sladkému očekávání Štědrého dne kolem rozzářeného vánočního stromku obtěžkaného čokoládovou kolekcí i třpytivým přeludem.

Dohodněme se, že letos si dovolíme malou vyjímku, jakýsi zásah do běžných vánočních zvyklostí. Dříve než otevřeme dveře nejvzácnějšímu vánočnímu hostu, Štědrému dni, aby po zásluze odměnil všechny lidi dobré vůle, požádejme jej o kratičké zastavení, jistě nás vyslechne.

„Nuže, milý Štědrý dne, buď vítán. Vidíme, že's byl opět pozorný a vpravdě štědrý. Tvé ruce plné dárků jsou toho neklamným důkazem. I když jsme nedočkavě zvědaví, co v nich je, přece jenom nechceme předčasně porušit idylické kouzlo otevírání dárků až po štědrovečerní tabuli. Chceme opět prožívat ony vzrušivé okamžiky šťastných dětských očí, jiskřících překvapením nad půvabem hraček, pestrých svetříků, šál, čepic, nových lyží, bruslí, kol či hodinek. Spolu s maminkou chceme opět sdílet sladkotrpkou obavu, jestli ji zase darované věci v obchodě vymění. Tatínek bude jistě opět se stoickým klidem očekávat další novou vázanku a babičce zvlhne oko dojetím nad teplým svetrem, který byl na poslední chvíli koupen ve „zlevněném". A děda, ten bezpochyby v nových kostkovaných bačkorách zasedne co nejdříve k televizi. Jistě ses, milý Štědroušku, hodně s těmi dárky podřel. Klobouk dolů před takovou námahou. Přesto jsme si všimli, že's opět na něco zapomněl. Inu, věk tě omlouvá. A nemrač se na nás a neodcházej, vždyť my bychom tě chtěli jenom poprosit, abys více pamatoval na děti. Víme, co chceš namítnout — že více dárků by snad už nebylo zdrávo. To jistě, spíše naopak. Domníváme se, že by některé děti místo drahých dárků potřebovaly více lidské něhy, více rodičovské lásky a péče, kousíček toho hřejivého štěstí v podobě mateřského pohlazení a někdy i důslednější ruku otce v tom dobrém výchovném slova smyslu. A o to nám všem přece jde. Aby naše domovy byly bezpečnými přístavy našich dětí, aby rodina, škola i společnost vychovávaly jednotně všestranně vzdělaného, citově bohatého, poctivého a pracovitého občana našeho státu, budoucího tvůrce socialistických zítřků. A tak se na nás už nezlob, že jsme tě trochu pozdrželi. Nu a teď, milý Štědroušku, pojď dál. Vidíš ty nádherné, šťastné a důvěřivé dětské oči."

J. Trejbal

Pozvánka DO DIVADLA

Leden 1975
L. Nádasi:
MOJE ŽENA SE ZBLÁZNILA
Členové realistického divadla z Prahy E. Klepáčová, K. Vlček, L. Benešová, J. Novotná, A. Hášová nabídnou veselohru současného maďarského dramatika o překážkách ženy, která chce jít do zaměstnání.

Únor 1975
Ferenc Karinthy:
SNY NA GALLERTOVĚ HOŘE
Je to příběh chmurný i veselý, skutečný i vyfantazírovaný s komickou hravostí. Tato hra současného maďarského autora je vyjímečná citlivým spojením atraktivnosti s nenásilnou ideovou náplní. Hlavní představitelé hry populární I. Janžurová a S. Remunda jsou příslibem hereckého výkonu na výbornou.

Březen 1975
Aldo de Beneditti:
PAVLÍNA A LVI
Společenská komedie osvědčeného italského dramatika v podání členů Měst. divadel pražských C. Mayerové, P. Kostky, S. Fišera, K. Svobody a dalších vás dosyta pobaví a potěší.

Duben 1975
A. Guimera - Ferd. Wehr:
KORZÁR
V exotickém příběhu na pirátské lodi ve španělském moři na počátku 17. stol. je plno vášnivých střetnutí. Hrají členové Měst. divadel pražských V. Ráž, K. Jerneková, M. Málková, j. h., M. Stehlík, J. Čáp a mnoho dalších umělců.

U příležitosti 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou zařazujeme umělecky vysoce hodnotné vystoupení
Armádního uměleckého souboru VÍTA NEJEDLÉHO
V jeho podání uvidíte a uslyšíte kromě klasického repertoáru vtipné i milostné písně naší nejmladší generace.

Květen 1975
Červen 1975
Dvě divadelní představení jsou vyhrazena pro divadelní soubor
JIRÁSEK
v Novém Bydžově, který po loňském úspěchu je zárukou hodnotných uměleckých ztvárnění dalších her.

- **NEJLEPŠÍ KRONIKY. V okresním kole celonárodní soutěže kronikářů k 30. výročí osvobození vlasti Sovětskou armádou udělil odbor kultury ONV v Hradci Králové diplom za 1. místo v kategorii městských kronik kronice Nového Bydžova a v kategorii obecních kronik kronice Hlušic. Vzorným kronikářem našeho města je Jaroslav Dušátko. Hlušickou kroniku již po řadu let svědomitě a odpovědně píše Josef Prokop. Oběma kronikářům patří za jejich záslužnou práci naše poděkování.**

zajímavosti

- **BYDŽOVSKÝ KAT.** Daleko za městskými hradbami na místě dnešní „Pily" stávala v 17. stol. katovna. Kat platil městu nájem a za práci dostával přesně vymezený plat. Např. za „vymrskání ženské osoby" za hradby města obdržel 1 kopu a 30 grošů.
- **PROMĚNY POČTU OBYVATEL.** Nejmenší počet obyvatel měl Nový Bydžov za třicetileté války. Pamětní kniha z té doby uvádí, že r. 1633, kdy bylo město vypáleno saským vojskem, v něm zbylo pouhých 10 obyvatel. Obdobný počet obyvatel byl r. 1645, kdy město vyplenil se svými oddíly švédský generál Leo Torstenson. Nejvíce obyvatel měl Nový Bydžov ve válečném roce 1940, kdy se počet lidí zvýšil přistěhováním četných rodin z pohraničí na 7635.
- **F. L. ČELAKOVSKÝ VE SKŘIVANECH.** Známý český básník František Ladislav Čelakovský byl v létech 1822—1828 vychovatelem v rodině německého průmyslníka M. Ledwinky na zámku ve Skřivanech. Zde napsal první básně své sbírky Ohlas písní ruských. V létě 1823 se básník účastnil známé studentské merendy v N. Bydžově.
- **MALÁTOVY BYDŽOVY.** Po vzoru Jiráskova Hronova nebo Klicperova Chlumce se konaly Malátovy Bydžovy. Jejich cílem bylo oživit a dále rozvíjet hudební odkaz skladatele. První Malátův Bydžov se konal v r. 1940, další r. 1943, r. 1947, 1956 a pátý v r. 1969. Organizátorem byl bývalý pěvecký soubor Lubor - Ludiše, po jeho zániku lid. škola umění.
- **STARÁ LÉKÁRNA.** Na náměstí, kde je papírnictví, bývala lékárna U zlaté koruny, kterou tam zřídil lékárník a velmi vážený radní v obecní radě Ringhoffer. V muzeu je zachován jeho obraz. Do rodinné kroniky zapisoval i hlavní události ve městě. V r. 1842 nařídil zazdít podloubí u domu a po něm zazdívali kamenné podsíně i další majitelé domů na náměstí.
- **Z „TANEČNÍCH" DO DIVADLA.** Školská a kulturní komise při MěstNV se rozhodla obohatit kurs tance a společenské výchovy o společnou návštěvu divadelního představení.
  Mistr tance dr. K. Kavalír přiblížil mladým tanečníkům příslušné normy společenského chování. Mnoho mladých chlapců a dívek spolu s rodiči se zúčastnilo slavnostního představení Čapkovy matky v podání souboru Jirásek u příležitosti 50. výročí otevření budovy městského divadla.
- **KINO PŘIPRAVUJE NOVÝ PLAKÁT.** Starý vzor plakátu městského kina se v posledním období ukázal jako málo přehledný a přitažlivý. Vedení kina se rozhodlo pro nový vzor plakátu většího formátu a jiného tvaru. Na novém plakátu podle návrhu Karla Šprince bude vkusnější záhlaví s emblémem promítací kamery. Měsíční program kina bude rozdělen do tří částí. V jedné části bude základní repertoár, ve druhé budou programy pro děti a třetí část je vyhrazena pro programy „Filmového klubu", který od října letošního roku zahájil svou činnost.
- **OBĚTI MORU.** R. 1714 na mor, který se tehdy v Čechách rozšířil, zemřelo v našem městě hodně lidí. Nemocní byli ihned posíláni do lazaretu za hradbami při chlumecké silnici. Zemřelí byli pohřbíváni v blízké šachtě. Mezi nimi byl i Jakub Šeps. Jeho bratr Václav pak dal nad hromadným hrobem postavit kapli, která byla letos v květnu po 259 létech zbořena.
- **NÁZVY ULIC.** Ulice v našem městě jsou pojmenovány podle zaměstnání jeho obyvatel (Klempířská, Brigádníků), podle částí města (Na valech, Na bělidle, U jatek, Hradební, Luční, Zahradní, Osecká, podle spisovatelů a umělců (Jiráskova, Klicperova, Nerudova, Raisova, Bezručova, Palackého, Havlíčkova, Alešova, Malátova, Smetanova, Dvořákova), podle význam. osobností (Žižkova, Husova, Gottwaldova), podle historických událostí (Revoluční, Dukelských hrdinů, Rudé armády, Čs. armády), podle míst. občanů (Esopova, Turkova, bří Mádlů, Dr. V. Vojtěcha, Dr. K. Englera), podle soch (Jánská, U památníku). Pojmenování ulic se dobou měnilo, jenom Klempířská ulice si udržuje název už od středověku.
- **JUBILEUM MISTRA ŘEZBÁŘE.** Před 150 léty se v Novém Bydžově narodil Josef Žabka, vynikající mistr řezbář, jehož práce můžeme dosud obdivovat na zámku ve Skřivanech, na Hrádku u Nechanic a v různých pražských chrámech. Celý život byl pronásledován osudem, nakonec v 60 létech skoro oslepl a brzy pak zemřel.
- **JUBILEUM VÝSTAVY.** Před 90 léty se konala v Novém Bydžově hospodářsko-průmyslová krajinská výstava. K této příležitosti byly vydány pamětní medaile. Byly bronzové o průměru 40 mm, na jedné straně byl nápis o výstavě a obraz pluhu, na rubu datum 1884 a znak města.
- **ALMUŽENKY.** Před 40 roky za hospodářské krize byly v N. Bydžově zavedeny almuženky pro nezaměstnané. Ve městě se stále víc objevovali žebráci, potulní muzikanti, vzmáhala se i žebrota dětí. U okresního soudu bylo v r. 1934 přes dva tisíce exekucí.

Dva úspěchy divadelního souboru Jirásek

V měsíci říjnu probíhaly na našem okrese a kraji dvě divadelní přehlídky, kterých se zúčastnil také náš divadelní soubor „Jirásek". V Týništi nad Orlicí probíhal již VII. divadelní festival, na kterém sehrál náš divadelní soubor „Jirásek" hru Františka Kožíka „Přátelství". Bydžovský soubor byl jediným zástupcem našeho okresu na tomto divadelním festivalu. Hra měla v režii Františka Folbergra u publika největší ohlas a jméno bydžovského divadla se dobře zapsalo do historie této krajské přehlídky. Porota také neoficiálně uznala výkon naší s. Věry Kuzdasové ve hře za nejlepší ženskou roli na tomto festivalu.

Souběžně s tímto festivalem probíhala okresní přehlídka městských divadelních souborů v Černožicích n. Labem. Bydžovský divadelní soubor „Jirásek" přijel na tento festival se hrou Karla Čapka „Matka" v nastudování režiséra Zdeňka Smutného. Odborná porota uznala bydžovské představení za nejlepší a udělila mu pro rok 1974 putovní standartu jako nejlepšímu městskému souboru okresu Hradec Králové. Uvážíme-li, že za souborem našeho města zůstal i hradecký soubor, který má jistě v místě kraje daleko větší možnosti, je jistě úspěch našich divadelníků jak v Týništi, tak v Černožicích velmi cenný a je nutno jim za tuto dobrou reprezentaci našeho města poděkovat.

O práci III. MS ČČK

Za předsednictví primáře chirurgického oddělení MUDr. Jiřího Šulce vyvíjela III. místní skupina ČČK v letošním roce mnohostrannou činnost. Její členové se zúčastňovali brigádnických prací při úpravách vzhledu našeho města, navštívili několik zdravotnických přednášek a uspořádali celkem devět autobusových zájezdů pod heslem Poznej svoji vlast. Všechny zájezdy se velmi líbily a přinesly účastníkům mnoho příjemných a bohatých zážitků. Přes veškerou snahu a péči se však skupině dosud nepodařilo získat pečovatelky, které by se staraly o naše přestárlé a nemocné spoluobčany. Ženy, pomůžete nám?

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ. - Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově nepravidelně čtyřikrát do roka. Řídí redakční rada, odpovědný redaktor Josef Trejbal. Povoleno odborem kultury ONV v Hradci Králové pod čj. 2118/72. Tisknou VČT, n. p., provoz 14 Nový Bydžov. Náklad 2000 výtisků.

Uzávěrka příštího čísla Zpravodaje je 15. 2. 1975.